

Alpenkonvention • Convention alpine
Convenzione delle alpi • Alpska konvencija

Večletni program dela Alpske konference 2005-2010

**sprejeto na VIII. zasedanju Alpske konference
16.11.2004 v Garmisch-Partenkirchenu**

Izjava Alpske konference ob sprejemu Večletnega programa dela

1. Priprava in postopki formalno-pravne uveljavitve Alpske konvencije, kot obsežne pogodbe, so v glavnem zaključeni. Odkar so konec leta 2002 začeli veljati protokoli, je za Alpsko konferenco v ospredju izvajanje.
2. Za izvajanje Alpske konvencije in njenih protokolov so na svojem ozemlju zadolžene zlasti pogodbenice. V konvenciji in protokolih zastavljeni cilji in obveznosti naj bi zagotavljali uravnotežen trajnostni razvoj na celotnem območju Alp. Zato je pomembno, da vse pogodbenice po možnosti čimprej podpišejo vse protokole, jih ratificirajo in začnejo izvajati. Alpska konferenca zato poziva pogodbenice, ki tega še niso storile, da protokole čimprej podpišejo in opravijo njihovo ratifikacijo.
3. Skupni organi Alpske konvencije bodo pogodbenice podpirale pri izvajanju konvencije in njenih protokolov tudi z oblikovanjem skupnih projektov. Ker izvajanje skupnih aktivnosti zahteva več časa, kot je dvoletni mandat vsakokratnega predsedstva, je Alpska konferenca sprejela Večletni program dela, ki je priložen tej izjavi.
4. Za okrepljeno izvajanje konvencije in njenih protokolov bo Alpska konferenca v skladu z načelom trajnosti za skupno delo v naslednjih šestih letih v ospredje postavila šest prioritet:
  - Poročilo o stanju Alp; opazovanje in interpretacija razvojnih gibanj
  - Skupni projekti v okviru štirih ključnih vsebin
  - Izpolnjevanje nalog po 2. členu Alpske konvencije (prebivalstvo in kultura, čisti zrak, gospodarjenje z vodo in odpadki)
  - Odnosi z javnostmi
  - Izmenjava izkušenj in sodelovanje
  - So delovanje z drugimi gorskimi območji in Konvencijami.
5. V Večletnem programu dela so skupni projekti in ukrepi povzeti v štirih ključnih vsebinah, ki so bolj natančno opisane v Večletnem programu dela in z interdisciplinarnega vidika obravnavajo vse protokole in različne vidike trajnostnega razvoja:
  - Mobilnost, dostopnost, tranzitni promet
  - Družba, kultura, identiteta

-
- Turizem, prosti čas, šport
  - Narava, kmetijstvo in gozdarstvo, kulturna krajina
6. Med instrumenti za skupno izvajanje Alpske konvencije bo imelo posebej pomembno vlogo Poročilo o stanju Alp, ki bo prvič pripravljeno do leta 2006. K pobudam za nadaljnje izvajanje v pogodbenicah bo bistveno prispevalo tudi prvo poročilo o preverjanju upoštevanja Alpske konvencije in njenih protokolov v pogodbenicah, ki bo prav tako prijavljeno do leta 2006. Alpska konferenca prosi Stalni odbor, da predela Večletni program dela v luči Poročila o stanju Alp in prvih poročil o preverjanju upoštevanja Alpske konvencije in njenih protokolov, pri tem pa poskrbi za potrebno posodabljanje, dopolnila in po potrebi za postavljanje prioritet, če le mogoče s konkretnimi cilji.
7. Alpska konferenca vabi vse zainteresirane akterje, da dejavno sodelujejo pri izvajanju Večletnega programa dela. Cilji Alpske konvencije in protokolov so izraz širokega soglasja, ki ne vključuje le pogodbenic, temveč tudi opazovalce s statusom, ki vključujejo širok krog organizacij in omrežij. Alpska konferenca pričakuje, da bo združitev dejavnikov v alpskem prostoru prinesla občutne sinergijske učinke ter opazen napredek pri izvajanju Alpske konvencije.

Alpenkonvention • Convention alpine
Convenzione delle alpi • Alpska konvencija

VIII/6/2

Večletni program dela Alpske konference 2005-2010

1	Pospešiti izvajanje Alpske konvencije.....	2
1.1	Alpska konvencija danes.....	2
1.2	Novi kontekst.....	3
1.3	Vloga Večletnega programa dela.....	3
1.4	Prioritete za izvajanje v naslednjem šestletnem obdobju.....	4
2	Ključne vsebine.....	4
2.1	Mobilnost, dostopnost in tranzitni promet.....	5
2.2	Družba, kultura in identiteta.....	6
2.3	Turizem, prosti čas, šport.....	7
2.4	Narava, kmetijstvo in gozdarstvo, kulturna krajina.....	8
3	Instrumenti in naloge.....	9
3.1	Poročilo o stanju Alp.....	9
3.2	Interdisciplinarne naloge.....	9
	Priloga: Pregled stanja izvedbenih Protokolov Alpske konvencije.....	11

---

1 Pospešiti izvajanje Alpske konvencije

1.1 Alpska konvencija danes

Okvirna konvencija in protokoli

Alpska konvencija je mednarodni sporazum, ki so ga sklenile države Avstrija, Švica, Nemčija, Francija, Liechtenstein, Italija, Monaco in Slovenija ter Evropska skupnost. Območje uporabe Alpske konvencije obsega celoten alpski prostor s približno 190.000 km² in 13,2 mio. prebivalci

Tabela 1: Delež pogodbenic na celotni površini in prebivalstvu v veljavnostnem območju Alpske konvencije

	Površina	Prebivalstvo
Alpe	190.000 km ²	13,2 mio.
<i>Italija</i>	27,6 %	33,8 %
<i>Avstrija</i>	28,5 %	23,8 %
<i>Francija</i>	21,4 %	16,7 %
<i>Švica</i>	13,1 %	12,3 %
<i>Nemčija</i>	5,8 %	10,1 %
<i>Slovenija</i>	3,6 %	2,8 %
<i>Monaco</i>	0,001%	0,23%
<i>Liechtenstein</i>	0,08%	0,22%

(Vir: Alpski signali 1, Innsbruck 2004)

Pogodbenice so okvirno konvencijo podpisale v letih od 1991 do 1994, veljati pa je začela leta 1995. Vse države članice so do leta 2002 podpisale različne protokole (ES je do sedaj podpisala tri protokole). Protokoli so začeli veljati 18. 12. 2002. Še vedno pa vse pogodbenice niso ratificirale vseh protokolov (glej tabelo v prilogi).

Organ odločanja Alpske konvencije je Alpska konferenca, kjer se praviloma vsako drugo leto sestanejo pristojni ministri vseh pogodbenic. Izvršilni organ je Stalni odbor, ki se sestaja dva- do trikrat letno. Alpski konferenci in Stalnemu odboru vsakokrat predseduje ena od držav, in sicer za dveletno obdobje.

Konvencija za trajnostni razvoj Alp

Alpska konvencija si prizadeva za celovit trajnostni razvoj alpskega prostora. Ta temeljna ideja je podlaga tako za okvirno konvencijo kot za vse protokole. Odkar je bila leta 1991 podpisana okvirna konvencija, je podlaga za uveljavitev trajnostnega razvoja (sustainable development) v vseh državah in mednarodni politiki zelo pridobila na pomenu.

S svojim celovitim konceptom Alpska konvencija brez dvoma predstavlja zgled za druga gorska območja. Interakcija med gospodarsko, družbeno in ekološko dimenzijo je v alpskem prostoru (kulturna krajina) posebno vidna.

Alpska konvencija zahteva konstruktivne, nove pristope za zagotavljanje spodbudnih in zanimivih življenjskih razmer ter možnosti za razvoj, ki bodo v spremenjenih okoliščinah aktivno ohranjale vse, kar je vredno ohraniti.

Novo razvojno obdobje

Z začetkom veljavnosti izvedbenih protokolov v letu 2002 se je za Alpsko konvencijo začelo novo razvojno obdobje: v ospredje je stopilo njeno izvajanje. Na VII. zasedanju leta 2002 je Alpska konferenca sprejela sklep o ustanovitvi Stalnega sekretariata v Innsbrucku in njegovega operativnega sedeža v Bolzanu/Boznu. Ta je začel delovati leta 2003. Istočasno so Alpska konferenca in pogodbenice že začele izvajati različne dejavnosti, s katerimi se uresničuje Alpska konvencija (gl. tudi 2. poglavje). V pričujočem programu dela je tako za to novo obdobje načrtana srednjeročna usmeritev delovanja.

K uresničevanju Alpske konvencije so dala pomemben prispevek tri omrežja, ki se izrecno sklicujejo na Alpsko konvencijo: Mreža zavarovanih območij v Alpah, Omrežje občin Povezanost v Alpah in Mednarodni znanstveni komite za preučevanje Alp (ISCAR). Stalni sekretariat bo s temi in drugimi omrežji, ki zasledujejo enake cilje kot jih ima Alpska konvencija razvil tesno sodelovanje.

1.2 Novi kontekst

Okvirna konvencija in protokoli so bili izdelani v 90-ih letih, sedaj pa je treba njihovo izvajanje prilagoditi aktualnim izzivom. Pri tem bo treba upoštevati naslednja dejstva:

Naloge Alpske konvencije so pomembnejše kot kdajkoli prej.

Alpska konvencija je danes edini zavezujoči okvir, ki mogoča pripravo celovitih vsealpskih odgovorov na velike izzive, s katerimi se sooča trinajst milijonov ljudi v tej enkratni pokrajini.

Alpe so, kot posledica intenzivnejše globalizacije, zaznamovale temeljite strukturne, kulturne in okoljske spremembe. Načelo trajnostnega razvoja in upoštevanje prostorske razsežnosti postajata vedno pomembnejša za izdelavo političnih strategij, ki lahko pripomorejo k obvladovanju teh sprememb.

Za inovativne in trajne rešitve je spričo vsealpskih, mednarodnih tržišč (npr. na področju turizma, prometa ali kmetijstva) potrebno mednarodno sodelovanje. Poleg tega lahko alpski prostor, za katerega so značilni posebni pogoji, odigra opazno vlogo le prek tesnejšega sodelovanja v združujoči se Evropi.

Alpe so se razvile v veliko evropsko regijo, za katero so značilni najintenzivnejši medkulturni stiki, saj se na majhnem prostoru srečujejo romanska, germanska in slovanska kultura ter množica obiskovalcev: to priložnost torej velja izkoristiti.

Pričakuje se pospešeno izvajanje

Dolgotrajno obdobje izdelave je zbudilo pričakovanja, ki jih je potrebno zadovoljiti z odločnejšim naporom za intenzivnejše izvajanje. Še vedno obstaja potreba, da postanejo podpisani protokoli Alpske konvencije na celotnem alpskem prostoru čimprej pravno zavezujoči. Potrebna je tudi intenzivna komunikacija z institucijami Evropske unije, pri čemer je treba še posebej uveljaviti potrebe Alpske konvencije in protokolov znotraj evropskih politik. Mnogi razumejo Alpsko konvencijo in protokole samo kot instrumente okoljske politike, pri čemer ne prepoznavajo njihovih razvojnih potencialov.

Alpska konvencija in njeni cilji so v javnosti premalo poznani. Na tem področju bodo zato potrebna še precejšnja skupna prizadevanja. Šele v okviru tukaj predstavljene koherentne izvedbene strategije bodo lahko organi Alpske konvencije tudi bolje izpolnili velika pričakovanja glede mednarodne koordinacije politik in strategij za uveljavitev strukturnega razvoja v alpskem prostoru ter glede vsealpske izmenjave izkušenj med različnimi lokalnimi pobudami. Pomembna naloga v prihodnjih letih bo spodbujanje in pospeševanje konkretnih projektov, s katerimi bo Alpska konvencija za prebivalce oživila gorski prostor. Na nacionalni, regionalni kot na lokalni ravni lahko primerno združevanje moči s pomočjo Alpske konvencije ustvari znatne sinergijske učinke.

Alpska konvencija je že imela velike učinke

Podpis Alpske konvencije je bil znak za ukrepanje. Že s svojim obstojem in nekaterimi načrtnimi pobudami je Alpska konvencija pripomogla h krepitvi občutka pripadnosti v Alpah in v celotnem alpskem prostoru uresničila idejo o sodelovanju. Že omenjena omrežja (Omrežje občin, Mreža zavarovanih območij v Alpah, Mreža alpskih raziskovalcev) se izrecno sklicujejo na Alpsko konvencijo in so znatno prispevala k sodelovanju na celotnem območju Alp. »Program za Območje Alp«, v okviru pobude Skupnosti INTERREG III B, je omogočal in še vedno omogoča pobude za pripravo pomembnih projektov in možnosti njihovega sofinanciranja. V okviru izvajanja Alpske konvencije si bo predvsem potrebno prizadevati, da bodo tudi te pobude in njihove povezave z Alpsko konvencijo bolj prepoznavne ter, da se bodo v prihodnje še okrepile.

1.3 Vloga Večletnega programa dela

Nov način dela pri izvajanju

Od leta 1991 dalje, ko je bila podpisana konvencija, so predsedstva vsakokrat tudi postavila svoje prioritete in opravljala funkcije sekretariata.

Medtem, ko so pogodbenice odgovorne za izvajanje konvencije na svojem državnem

---

ozemlju, imajo organi Alpske konvencije med drugim naslednje naloge:

- obveščanje javnosti,
- preverjanje izvajanja,
- opazovanje razvojnih trendov na območju Alp, vključno z raziskavami, specifičnimi za Alpe,
- oblikovanje skupnih mednarodnih pobud,
- podpora sodelovanju in izmenjavi izkušenj.

Okvirni program za šestletno obdobje

Po ustanovitvi Stalnega sekretariata bo Večletni program dela služil kot srednjeročna orientacija za delovanje v naslednjem šestletnem obdobju. Dveletni programi posameznih predsedstev naj cilje dopolnjujejo in konkretizirajo. Po preteku prve polovice izvajanja Večletnega programa dela se bo njegovo izvajanje preverilo, Alpska konferenca, ki bo temu sledila, pa bo po potrebi sprejela spremembe.

1.4 Prioritete za izvajanje v naslednjem šestletnem obdobju

Na podlagi omenjenih izzivov je Alpska konferenca sklenila, da se bodo pri skupnih aktivnostih za izvajanje konvencije v naslednjih šestih letih prednostno obravnavale naslednje prioritete. Zato pa bi morale vse pogodbenice čimprej ratificirati in začeti izvajati vse protokole, ki so jih podpisale:

- **Odnosi z javnostmi** – Alpska konferenca bo javnost, politiko in znanost nagovorila v bolj neposredni obliki, razvila bo aktivno komunikacijsko politiko ter zagotavljala platformo za razpravo o prihodnjem strateškem razvoju alpskega prostora. Pri tem se naj izpostavijo cilji integriranega trajnostnega razvoja.
- **Izmenjava izkušenj in sodelovanje** – Z namenom krepitve sodelovanja in prispevanja k razvoju skupne identitete ter sposobnosti za skupno delovanje na območju Alp, bo Alpska konferenca razvila širše aktivnosti. Pri tem bodo imele lokalne skupnosti in regije pomembno vlogo.

- **Opazovanje in interpretacija razvojnih gibanj, Poročilo o stanju Alp** – Kot osnova za politične odločitve in kot prispevek k celovitemu spremljanju razvoja Alp, se bo ob sodelovanju s strokovnjaki spremljalo in interpretiralo stanje in razvoj v Alpah. Rezultati bodo zainteresirani javnosti dostopni s Poročilom o stanju Alp.
- **Skupni projekti v okviru štirih ključnih vsebin** – V okviru štirih ključnih vsebinskih področij bodo v tesnem sodelovanju z regijami in lokalnimi skupnostmi obravnavane prednostne teme iz vseh protokolov (mobilnost, dostopnost, tranzitni promet / družba, kultura, identiteta / turizem, prosti čas, šport / narava, kmetijstvo in gozdarstvo, kulturna krajina).
- **Dopolnitev Konvencije** – K pri večini v 2. členu okvirne Konvencije omenjenim vsebinam so se pripravili protokoli. Alpska konferenca bo okrepila prizadevanja, da obdelata tudi preostala štiri področja iz 2. člena okvirne konvencije: »Prebivalstvo in kultura«, »Ohranjanje čistega zraka«, »Vodno gospodarstvo« in »Gospodarjenje z odpadki«.
- **Sodelovanje z drugimi gorskimi območji in konvencijami** – Alpska konferenca bo še naprej sodelovala z drugimi gorskimi območji in konvencijami.

---

2 Ključne vsebine

Protokoli za izvajanje Alpske konvencije obsegajo širok spekter tem. Vsaka pogodbenica je dolžna v polnem obsegu izvajati protokole, ki jih je ratificirala. Za spremljanje procesa izvajanja je zadolžen Odbor za preverjanje Alpske konference. Dejavno izvajanje v posameznih pogodbenicah in poročilo o upoštevanju Alpske konvencije in njenih protokolov, ki bo prvič pripravljeno leta 2006, bosta pomembni spodbudi za okrepljeno sodelovanje.

Skupni organi Alpske konvencije bodo na ustrezen način podpirali izvajanje v posameznih državah, dajali pobude za sklepanje novih oblik sodelovanja, izkoristili sinergije ter razvijali

---

lastne pobude. Pri tem morajo zaradi omejenih virov določiti ključne vsebine.

Ob zavedanju, da Alpske konvencija in njeni protokoli predstavljajo celovito strategijo trajnostenga razvoja alpskega prostora, ter upoštevajoč obsežnost in raznolikost tematik, se za naslednje šestletno obdobje izpostavijo naslednje ključne vsebine:

- mobilnost, dostopnost in tranzitni promet
- družba, kultura, identiteta
- turizem, prosti čas, šport
- narava, kmetijstvo in gozdarstvo, kulturna krajina.

Vsaka od navedenih ključnih vsebin obravnava teme, ki so vsebovane v več protokolih. Zastopani so vsi protokoli, vendar pa so bile ključne vsebine opredeljene zavestno. Pri tem so imele prednost tiste teme, za katere prvič obstaja posebna potreba za skupno delovanje, drugič, ponazarjajo medsebojne vplive različnih dimenzij trajnostnega razvoja, tretjič, so po svojih lastnostih značilne za Alpe, in, četrtič, so primerne za to, da utrjujejo občutek pripadnosti v Alpah.

Pri vseh ključnih vsebinah se pojavljajo tako teme, ki so mednarodnega pomena in pri katerih lahko pogodbenice neposredno sodelujejo, kot tudi teme, za katere so pristojne občine in regije in pri katerih gre zlasti za spodbujanje izmenjave izkušenj in sodelovanja.

V nadaljevanju sledi opis ključnih vsebin, pri katerih se vedno znova navajajo isti instrumenti in interdisciplinarne naloge. Ti so natančneje opisani v 3. poglavju tega programa. Za instrument posebnega pomena šteje Alpska konferenca Poročilo o stanju Alp, ki naj bi širšo javnost redno seznanjalo z razvojnimi trendi v Alpah. Tri interdisciplinarne naloge so: »informiranje in komunikacija«, »opazovanje in razumevanje« ter »izmenjava izkušenj«.

Nemško predsedstvo je za leti 2003 in 2004 izdelalo program destih točk. Aktivnosti, ki so jih pogodbenice, omrežja in opazovalci začeli skupno izvajati, se bodo nadaljevale. Ključne vsebine zato že vsebujejo aktivnosti, ki se že skupno izvajajo.

2.1 Mobilnost, dostopnost in tranzitni promet

To vsebinsko področje povezuje promet in urejanje prostora¹. Prometna problematika je bila že od samega začetka ena od osrednjih tem Alpske konvencije, saj so z njo neposredno povezani ljudje, ki živijo na območju Alp. Najživahnejše razprave so povzročile predvsem obremenitve posameznih koridorjev zaradi tranzitnega prometa. Druga pomembna tema, ki ji moramo posvetiti več pozornosti, sta obseg in dimenzija znotrajalpskega prometa. Ne samo z prerazporeditvijo prometa, temveč tudi s preprečevanjem njegovega naraščanja, se lahko prispeva k razbremenitvi (ločitev razvoja prometa od gospodarskega razvoja). Sicer pa imata na obseg prometa in na individualno prometno obnašanje ter logistiko velik vpliv način poselitvenega razvoja in kakovost lokalne oskrbe.

Vsebine

- Spodbujanje preusmeritve prometa s ceste na železnico in izboljšanje učinkovitosti kombiniranega prometa.
- Aktivnosti, ki vplivajo na povpraševanje po mobilnosti, s ciljem, da se doseže ločitev razvoja prometa od razvoja gospodarstva.
- Vzpostavitev infrastrukture in logističnih konceptov za tranzitni promet z manjšimi obremenitvami.
- Razvoj strategij za zmanjšanje obremenitev znotrajalpskega tovornega in potniškega prometa.
- Spodbujanje javnega potniškega prometa (povezovanje turističnih središč, povezave znotraj alpskega prostora, inteligentni koncepti mobilnosti, itd.).
- Zagotavljanje dostopnosti storitev in blaga (lokalna oskrba).
- Razvoj podeželja in razvoj poselitve, ki ne povečuje potreb po prometu.

---

¹ Tukaj so mišljeni zlasti protokoli „Promet“ ter „Urejanje prostora in trajnostni razvoj“, v manjši meri tudi „Turizem“, „Energija“ ter „Varstvo narave in urejanje krajine“.

-
- Upoštevanje eksternih stroškov, ki jih povzroča promet.

oskrbe s spodbujanjem uravnovečevnega razvoja podeželja

Skupne dejavnosti, ki se že izvajajo

- Preverjanje izboljšav čezalpskih železniških koridorjev in možnosti za prenos metode akcijskega načrta za Brenner in ukrepov na področju Gotthard tudi na druge prometne koridorje (delovna skupina za promet).
- Izdelava kazalcev za vrednotenje obremenitev in ukrepov (delovna skupina za promet, delovna skupina za okoljske cilje in kazalce).
- Raziskava o stroških alpskega prometa (delovna skupina »Promet«).

Prioritete za naslednje šestletno obdobje

- Nadaljnje izvajanje začelih raziskav.
- Vzpostavitev sistema za opazovanje in informiranje javnosti o obremenitvah v Alpah z različnimi vrstami prometa (tranzitni /znotrajalpski, tovorni/potniški, cestni/železniški, itd.) s pomočjo uporabe sistema SOIA in v okviru delovne skupine »Promet«.
- Spodbujanje razprave o boljši prometni dostopnosti oddaljenejših gorskih območij (oskrba z blagom in storitvami, osebna mobilnost, javni promet itd.).
- Podpora razvoja za promet specifičnih obračunskih sistemov, ki naj bi upoštevali realne stroške prometa in spodbujali uporabo okolju najbolj prijaznih prometnih infrastruktur in prometnih sredstev.
- Izboljšanje sodelovanja med alpskimi in nealpskimi lokalnimi skupnostmi pri prizadevanjih za povečanje javnega potniškega prometa, še posebno ponudb v javnem potniškem prometu za turiste.
- Preusmeritev in zmanjšanje potreb po prometu v znotrajalpskem tovornem prometu.
- Izmenjava izkušenj o načrtovanju rabe površin z namenom zmanjšanja prometa, med drugim izboljšanje dostopnosti in

2.2 Družba, kultura in identiteta

V besedilu Alpske konvencije je ta ključna vsebina opredeljena kot pomembno akcijsko področje, ki ima prednost pri učinkovitem izvajanju². Ta interdisciplinarna vsebina zajema tri tematske sklope: kakovost življenja, kulturna identiteta in sodelovanje med alpskim in nealpskim prebivalstvom.

Vsebine

- Krepitev komunikacije in izmenjava informacij znotraj in zunaj alpskega prostora (mediji, večjezičnost, programi za izmenjavo, vsealpske organizacije, delo z mladimi itd.).
- Tradicija in inovacija - nadaljni razvoj alpske kulture (arhitektura in umetnost, moda in dizajn, kulinarika itd.).
- Razmere za življenje v Alpah (storitve splošnega interesa, eksistenčne podlage, razvoj prebivalstva, novi načini življenja itd.).

Skupne dejavnosti, ki se že izvajajo

- Delovna skupina »Prebivalstvo in kultura«: izoblikovanje možnih vsebin za pravni instrument na področju »Prebivalstvo in kultura«.
- Pobude Stalnega sekretariata za sodelovanje na tem področju z medregijskimi delovnimi skupnostmi in »Program za Območje Alp«, v okviru pobude Skupnosti INTERREG III B.

Prioritete za naslednje šestletno obdobje

- Priprava politične deklaracije (izjave) na temo »Prebivalstvo in kultura« do IX. Alpske konference leta 2006, katere

---

² Tukaj so mišljeni zlasti drugi odstavek črka (a) drugega člena Okvirne konvencije in Protokoli »Urejanje prostora in trajnostni razvoj«, »Turizem« in »Hribovsko kmetijstvo«.

---

izvajanje se bo preverjalo z mehanizmom za preverjanje.

- Spodbujanje organiziranja razstav, prireditev, tekmovanj in izdaji publikacij o temah, ki zadevajo celotno območje Alp.
- Spodbujanje razprave o prihodnosti poselitvenih vzorcev v alpskem prostoru.
- Podpora izmenjavi izkušenj in vzpostavitvi tematskih omrežij (npr. za področje arhitekture, lokalne pobude za storitve splošnega interesa itd.).
- Odkrivanje kulturnih tematik, ki so primerne za krepitev občutka pripadnosti alpskemu prostoru (projekti in delavnice, delo z mladimi).
- Vzpostavitev lastnega internetno podprtega sistema za informiranje javnosti za izboljšanje komunikacije na celotnem območju Alp.

2.3 Turizem, prosti čas, šport

Turizem ni le gospodarska panoga, temveč ima tudi kulturne in družbene dimenzije, ki so za razvojne možnosti Alp velikega pomena. Vpliv turizma na naravo in družbo na območju Alp ter na prepoznavnost alpskega prostora je bil veliko pomembnejši kot njegov neposredni prispevek h gospodarski zmogljivosti te regije. Turizem je bolj kot druga področja povezan z najrazličnejšimi dimenzijami razvoja in življenjem v Alpah. Poleg tega turisti in domačini na področju rekreacije in kulture pogosto izkoriščajo enako ponudbo. Šport ima v obeh primerih zelo pomembno vlogo. S pojavom novih športnih trendov se načrtovalci, naravovarstveniki, investitorji in delavci v turizmu soočajo z novimi vprašanji. Področje »turizma, prostega časa, športa« je zato zelo primerno za ponazoritev raznovrstnih medsebojnih vplivov trajnostnega razvoja³.

---

³ Tukaj so mišljeni zlasti protokol „Turizem“, a tudi protokoli „Promet“, „Hribovsko kmetijstvo“, „Varstvo narave“ in „Urejanje krajine“ ter tematsko področje prebivalstva in kulture iz črke a) drugega odstavka 2. člena okvirne konvencije.

Vsebine

- Alpe kot turistična destinacija v svetovni in znotrajalpski konkurenci (spremembe svetovnega turističnega trga, koncentracija, posledice podnebnih sprememb, sodelovanje itd.).
- Turizem in šport (nove športne panoge in njihovi vplivi, čezmejna pravila obnašanja športnikov itd.).
- Turizem in kultura v Alpah (Kaj je alpska kultura? mesta, podeželska tradicija, medkulturna srečanja).
- Narava kot osnova za razvoj turizma in za preživljanje prostega časa ter omejevanje njene rabe.
- Turizem, preživljanje prostega časa in regionalni razvoj.

Skupne dejavnosti, ki se že izvajajo

- Sodelovanje Stalnega sekretariata s projektom „Via Alpina“ (mreža pohodniških poti na celotnem območju Alp, trajnostni razvoj na lokalni ravni z izvajanjem trajnostnega turizma).
- Pobuda Italije za sklenitev dogovorov na športnem področju v Alpah.
- Dejavnosti, ki jih na področju turizma izvaja Mreža zavarovanih območij v Alpah.
- Preizkusno izvajanje „Okoljskega pregleda smučišč – navodila za ekološko vrednotenje“ in nadaljni razvoj metod.

Prioritete za naslednje šestletno obdobje

- Raziskovanje učinkov različnih zasnov turističnega razvoja v spreminjajoči se mednarodni in znotrajalpski konkurenci; razvoj skupnih ureditev za zmanjšanje negativnih ekoloških, družbenih in ekonomskih posledic.
- Krepitev konkurenčnosti sonaravnega turizma v alpskem prostoru.
- Vplivanje za mednarodni dogovor o razporejanju počitnic.
- Spodbujanje konceptov za sodelovanje, še posebej še zlasti na področju sodelovanja

---

med turizmom, kmetijstvom, gozdarstvom in obrtjo.

- Razvijanje odnosov z javnostmi na področju trajnostnega turizma v sodelovanju z različnimi omrežji; predstavitev Alp kot aktivne in v prihodnost usmerjene regije; uvedba posebne tovrstne nagrade.
- Preizkusno izvajanje „Okoljskega pregleda smučišč“ v ostalih pogodbenicah (v Franciji, Italiji, Nemčiji itd.), izpolniti metodo, formulacija zahtev za okolju prijazno obratovanje smučišč v okviru razširjenega prostovoljnega pregleda.
- Razvijanje vloge alpskega prostora kot zgodovinskega in sodobnega kraja, kjer se srečujejo velike kulture; spodbujanje raznovrstnih srečanj, dogodkov in različnih vrst turistične ponudbe.

2.4 Narava, kmetijstvo in gozdarstvo, kulturna krajina

Narava in kulturna krajina sta zagotovo najpomembnejša vira alpskega prostora. Že od nekdaj ju oblikujejo človekove dejavnosti, zlasti kmetijstvo in gozdarstvo, že nekaj desetletij pa jo v svoji trenutni obliki in raznolikosti tudi vedno bolj ogrožajo. Uničevanje teh virov negativno vpliva na kakovost življenja in gospodarske dejavnosti. Zaradi človekovega vpliva (npr. prestrukturiranje v kmetijstvu ali podnebne spremembe) so se povečala tudi tveganja, pogojena z naravnimi procesi.

Osnovno nalogo Alpske konvencije predstavljajo nove perspektive za trajnostno gospodarjenje s kulturno krajino, za nadaljnji razvoj oblik življenja na podeželju in za varstvo občutljivih območij pred uničevalnimi posegi⁴.

Vsebine

- Kmetijstvo in gozdarstvo (kulturna krajina, živila visoke kakovosti, varovalni gozd, energija iz biomase, oblike življenja na podeželju, upadanje privlačnosti, kmetijska

politika, novi viri dohodka, multifunkcionalna vloga, agrarna politika).

- Ohranjanje krajine, habitatov ter živalskih in rastlinskih vrst (ohranjanje odprte pokrajine, gospodarjenje, biotska raznovrstnost, zavarovana območja, povezovanje biotopov, varstvo tal).
- Podnebne spremembe in naravne nesreče (napovedovanje, preventivna dejavnost, posledice za poselitveni razvoj, kmetijstvo in gozdarstvo).
- Voda kot naravni vir (pitna voda in vodna energija za sosednje regije, podnebne spremembe in stanje voda, varstvo ledenikov, umetno zasneževanje, poplave itd.).
- Urejanje prostora in regionalna politika (sprememba namembnosti, narava in kulturna krajina, javna infrastruktura, varčna uporaba prostora pri razvoju poselitve, razvoj podeželja).

Skupne dejavnosti, ki se že izvajajo

- Intenzivno sodelovanje in uspešno delovanje na področju odnosov z javnostmi v okviru Mreži zavarovanih območij v Alpah od leta 1995 dalje.
- Izdelava študije o čezmejnih zavarovanih območjih (2004).
- Vzpostavitev platforme »Naravne nesreče« na VIII. zasedanju Alpske konference (2004).

Prioritete za naslednje šestletno obdobje

- Oblikovanje pričakovanj glede agrarne politike EU z vidika alpskega prostora.
- Izmenjava izkušenj o integriranem trajnostnem razvoju podeželja v Alpah.
- Aktivnosti platforme »Naravne nesreče«.
- Nadaljnji ukrepi za vzpostavitev čezmejnega povezovanja zavarovanih območij in povezovanje z drugimi za okolje pomembnimi strukturami.

---

⁴ Zato je popolnoma razumljivo, da to področje obravnava teme iz vseh protokolov.

-
- Razvoj skupnih zasnov ravnanja z viri pitne vode in vodno energijo za celotno območje Alp.
  - Razvoj skupnih zasnov varstva ledenikov, poplave in umetno zasneževanje za celotno območje Alp.
  - Izmenjava izkušenj o konceptih in ukrepih za zmanjšanje drobitve površin in za zmanjšanje potreb po uporabnih površinah.

---

3 Instrumenti in naloge

3.1 Poročilo o stanju Alp

Med instrumenti za izvajanje Alpske konvencije pripisuje Alpska konferenca Poročilu o stanju Alp poseben pomen.

Poročilo o stanju Alp bo širšo javnost redno obveščalo o najpomembnejših razvojnih gibanjih na območju Alp in zagotavljalo zanesljive informacije in oceno stanja. Politiki in upravi bo služilo kot podlaga za razvoj strategij. Gre za zahtevno nalogo, ki jo je mogoče uresničiti le postopoma, saj je za to nujno vzpostaviti mreže za širše sodelovanje tako z ustanovami, ki v pogodbenicah zbirajo podatke v, kot tudi z raziskovalci - strokovnjaki, ki lahko te podatke in trende interpretirajo in prepoznajo izzive. Poročilo o stanju Alp mora ponazarjati cilj trajnostnega razvoja Alp in zato poročati tako o okoljskem kot tudi o ekonomskem in socialnem razvoju.

Delovna skupina „Okoljski cilji in kazalci“ je na podlagi poročanja o okolju, ki ga je opravljala doslej, že pripravila diferenciran sistem kazalcev, ki bo pomembno izhodišče za izdelavo Poročila o stanju Alp.

3.2 Interdisciplinarne naloge

Pri dejanskem izvajanju Večletnega programa dela imajo vedno znova vidno vlogo iste interdisciplinarne naloge. Te ne vzpostavljajo le internega delovanja, temveč določajo tudi konkretno obliko, konkretne dosežke in storitve, s katerimi organi Alpske konvencije nastopajo navzven.

Informiranje in komunikacija

Informiranje in komunikacija sta zelo pomembni nalogi skupnih organov Alpske konvencije. Po dolgih letih, ko se v javnosti o Alpski konvenciji ni veliko slišalo, so zdaj pričakovanja toliko večja. V alpskem in nealpskem prostoru je treba k sodelovanju na ustrezen način pritegniti politiko, strokovne kroge in javnost. Komunikacijska strategija predvideva širok obseg aktivnosti in (promocijskih) gradiv ter različnih možnosti sodelovanja. Vzpostavitev bistvenih elementov komunikacijske strategije (postavitev spletnega portala, ki bo vseboval različne kategorije informacij in orodja, publikacija „Alpski signali“, odnosi z javnostmi) ima absolutno prednost, saj je ta naloga za politično vlogo Alpske konvencije zelo pomembna in so od nje odvisne številne druge dejavnosti programa dela.

Opazovanje in razumevanje

Novoustanovljeni Stalni sekretariat bo ponovno vzpostavil sistem opazovanja in informiranja v Alpah (SOIA), ki bo temeljil na tesnem sodelovanju (v obliki omrežij) z institucijami pogodbenic in s strokovnjaki. Sistem SOIA bo za potrebe Poročila o stanju Alp prispeval strokovne podlage. Poleg tega bo vsem, ki raziskujejo razvojna gibanja na območju Alp, zlasti prek skupnega spletnega portala zagotavljal zanesljive informacije in strokovne ocene ter si pri tem prizadeval za celovit prikaz stanja v alpskem prostoru.

Izmenjava izkušenj

Za trajnostni razvoj alpskega prostora so zelo pomembne dejavnosti, ki se izvajajo na lokalni in regionalni ravni. Skupni organi Alpske konference bodo le-te še posebej podpirali z učinkovitim spodbujanjem izmenjave izkušenj, čezmejnim in medregionalnim sodelovanjem ter vzpostavljanjem omrežij na celotnem območju Alp. Stalni sekretariat je z različnimi omrežji in projekti že sklenil dogovore o partnerskem sodelovanju. Omrežja, ki uresničujejo Alpsko konvencijo (omrežja občin, zavarovanih območij, raziskovalcev in v prihodnje še druga), pobuda Skupnosti INTERREG III ter tri delovne skupnosti alpskih regij (Arge ALP, Alpe-Jadran, COTRAO) in regije bodo odigrali pomembno

---

vlogo posrednikov. Najpomembnejši pripomočki, ki jih bo Stalni sekretariat dal na razpolago vedno širšemu krogu svojih partnerjev, so skupni instrumenti za sistematično izmenjavo izkušenj (zbirke podatkov o posameznih projektih, metode ocenjevanja, spletni forumi itd.), skupni viri (karte, baze podatkov v zvezi s podporami) in skupne prireditve. S tem bodo podprta tako strokovna omrežja, kot tudi interdisciplinarna izmenjava izkušenj in znanj.

K interdisciplinarni nalogi „izmenjava izkušenj“ sodi tudi partnerstvo z drugimi gorskimi območji. Na tem področju so Alpska konferenca in posamezne pogodbenice storile že veliko. Tovrstna podpora se bo v prihodnje nadaljevala in okrepila.

Jezik izvirnika: nemški

Priloga: Pregled stanja izvedbenih Protokolov Alpske konvencije

Stanje: 1.11. 2004

Država		AT	CH	DE	FR	FL	IT	MC	SL	ES
Protokol										
Urenaje prostora in trajnostni razvoj	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	20.12.94 12.07.02 18.12.02	20.12.94	16.10.98 18.04.02 18.12.02	20.12.94	20.12.94 27.01.03 27.04.03	20.12.94 28.01.04 28.04.04	20.12.94
Hribovsko kmetijstvo	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	20.12.94 12.07.02 18.12.02	20.12.94 15.11.02 15.02.03	16.10.98 18.04.02 18.12.02	20.12.94	20.12.94	20.12.94 28.01.04 28.04.04	20.12.94
Varstvo narave in urejanje krajine	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	20.12.94 12.07.02 18.12.02	20.12.94	16.10.98 18.04.02 18.12.02	20.12.94	20.12.94	20.12.94 28.01.04 28.04.04	20.12.94
Gorski gozd	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	27.02.96 12.07.02 18.12.02	27.02.96	16.10.98 18.04.02 18.12.02	27.02.96	27.02.96	27.02.96 28.01.04 28.04.04	
Turizem	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	16.10.98 12.07.02 18.12.02	02.12.98	16.10.98 18.04.02 18.12.02	08.02.01	16.10.98 27.01.03 27.04.03	16.10.98 28.01.04 28.04.04	
Varstvo tal	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	16.10.98	16.10.98 12.07.02 18.12.02	02.12.98	16.10.98 18.04.02 18.12.02	31.10.00	16.10.98 27.01.03 27.04.03	16.10.98 28.01.04 28.04.04	
Energija	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	31.10.00	16.10.98 12.07.02 18.12.02	02.12.98	08.04.02 18.04.02 18.12.02	08.02.01		16.10.98 28.01.04 28.04.04	
Promet	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	31.10.00	31.10.98 12.07.02 18.12.02	31.10.00	31.10.00 18.04.02 18.12.02	31.10.00	31.10.00	06.08.02 28.01.04 28.04.04	
Reševanje sporov	U R K	31.10.00 14.08.02 18.12.02	31.10.00	31.10.00 12.07.02 18.12.02	31.10.00 15.11.02 15.02.03	31.10.00 18.04.02 18.12.02	31.10.00	31.10.00 27.01.03 27.04.03	06.08.02 28.01.04 28.04.04	
U = podpisano		AT = Avstrija			IT = Italija					
R = ratificirano		CH = Švica			MC = Monako					
K = v veljavi		DE = Nemčija			SL = Slovenija					
		FR = Francija			ES = Evropska skupnost					
		FL = Liechtenstein								